

משטרת ישראל

היחידה לפרסום פקודות משטרת ישראל

פקודות המטה הארצי		
מספר: 14.01.01	תת פרק: חקירת עבירות	פרק: חקירות

פקודות משטרת ישראל של המפקח הכללי

שם פקודת המטה הארצי: הטיפול בתלונה ובתיק חקירה

תאריך פרסום: 01/08/1994
תאריך תחילה: 01/08/1994
תאריך ביטול:
גרסה: 1

14.01.01 - הטיפול בתלונה ובתיק חקירה

תוכן עניינים

1. הגדרות
2. קבלת תלונה
3. הטיפול בתלונה - הנחיות כלליות
4. הטיפול בתלונה ובתיק חקירה כשהחשוד קטין
5. עילות גניזה וסגירה
6. הסמכות לגניזה ולסגירה של תיקי חקירה מסוג א"ת, פ"ח ופ"א

14.01.01 - הטיפול בתלונה ובתיק חקירה

1. הגדרות

בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים שלצדם:

- א. **חקירה** - פעולה משטרתית לאיסוף ראיות, בגין חשד לביצוע עבירה, לרבות הליך קבלת תלונה.
- ב. **תלונה** - ידיעה על עבירה שבוצעה, שנתקבלה בכל דרך שהיא, למעט ידיעה מודיעינית.
- ג. **גניזה** - החלטה להורות שלא לחקור או שלא להמשיך לחקור בתיק חקירה מסוג א"ת, או מסוג חקירות כללי (ח"כ), או מסוג סיור כללי.
- ד. **סגירה** - החלטה להורות שלא להמשיך לחקור או שלא לתבוע בתיק חקירה מסוג פ"א.
- ה. **תיק חקירה** - חומר המתייחס להליך מסוג פ"א (פנקס אשמות), א"ת (אי תביעה), פ"ח (פנקס חטאים) ול"א (ללא אישום) - ביחידות הארציות.
- ו. **חשוד** - אדם שמייחסים לו ביצוע עבירה.
- ז. **נאשם** - אדם שהוגש נגדו כתב אישום.
- ח. **עילות סגירה** - העילות הקבועות בסעיפים 59 ו-62 לחוק סדר הדין הפלילי, (נוסח משולב) התשמ"ב 1982, לרבות העילות הנגזרות מהן, כפי שנקבע בפקודה זו.
- ט. **קצין מוסמך** - בעל תפקיד, כמפורט בסעיף 6. להלן, שמסמכותו לגנוז ולסגור תיקי חקירה.
- י. **ראש יחידת תביעות** - ראש ענף תביעות במחוז ירושלים, ראש מפלג תביעות במחוז ת"א, ראש לשכת תביעות במרחב.
- יא. **יחידת משטרה** - מטא"ר, מטה מחוז, מטה מרחב, מטה נפה, תחנה ונקודה.
- יב. **עבירות קלות** - עבירות מסוג חטא או עוון, בתוספת לחוק סדר הדין הפלילי - התשמ"ב 1982, ושלא בתוספת לחוק זה, שאינן בעלות עניין לציבור.

2. קבלת תלונה

- א. כל איש משטרה חייב לקבל תלונה על ביצוע עבירה, המופנית אליו, בין אם היא מעלה חשד לביצוע עבירה פלילית ובין אם אינה מעלה חשד כזה.
- ב. לאחר קבלת התלונה, יחליט איש המשטרה, על פי הנסיבות, אם:
 - (1) לטפל בתלונה במקום.
 - (2) להזעיק את יחידת המשטרה, שמתפקדה לטפל בעניין.
 - (3) להפנות את מגיש התלונה ליחידת המשטרה, שבשטחה אירע המקרה.
- ג. תלונה על ביצוע עבירה תתקבל באחת הדרכים האלה:
 - (1) מפי מתלונן הפונה אל איש משטרה, שלא במתקן משטרתית.
 - (2) מפי מתלונן המופיע ביחידת משטרה.
 - (3) באמצעות פנייה בכתב ליחידת משטרה.
 - (4) באמצעות שיחת טלפון ליחידת משטרה.

ד. האמור לעיל אינו חל על אנשי יחידות העיקוב, שלגביהם קיימים נהלים מיוחדים.

3. הטיפול בתלונה - הנחיות כלליות

א. הבסיס החוקי

- (1) **חקירה** - בהתאם לסעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב - 1982, חייבת משטרת ישראל, ככלל, לפתוח בחקירה, משנודע לה על ביצוע עבירה, אם על סמך תלונה ואם בכל דרך אחרת.
- (2) **אי-תביעה** - למרות האמור לעיל, בעבירה שאינה פשע, רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור, אם היה סבור, שאין בדבר עניין לציבור, או אם הייתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה.
- (3) **סגירת תיקים** - על פי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב - 1982, רשאי תובע, שהועבר אליו חומר חקירה, לא להעמיד לדין אדם פלוני, אם ראה שהראיות אינן מספיקות. למרות האמור לעיל, אף אם ראה שיש ראיות מספיקות, רשאי התובע שלא להעמיד לדין אם היה סבור שאין במשפט עניין לציבור.

ב. הטיפול הראשוני

- (1) ככלל, כל תלונה, שנתקבלה ביחידת משטרה, תירשם. התלונה תיחקר בידי היחידה המטפלת בעניין, אלא אם החליט הקצין המוסמך, שלא להמשיך ולחקור בתלונה.
- (2) יחידת משטרה, שהתקבלה בה תלונה, תנקוט, בהתאם לצורך, את כל הפעולות הראשוניות הדרושות להבטחת יעילות החקירה.
- (3) מתלונן, שהופיע ביחידת משטרה והגיש תלונה, יימסר לו, מייד עם קבלת התלונה, טופס מ-3333 - "אישור בדבר הגשת תלונה", ובתלונה על עבירת רכוש - טופס מ-3293 - "אישור הודעה על שוד/התפרצות/גניבה/הצתה/גרימת נזק/אבידה".
- (4) נתקבלה ביחידת משטרה תלונה בכתב, תשלח היחידה אישור בדבר הגשת התלונה בטופס מ-3333, או בטופס מ-3293, לפי העניין.
- (5) התייחסה תלונה, שנתקבלה ביחידת משטרה, למקרה שאירע בתחום אחריותה הטריטוריאלית או המקצועית של יחידת משטרה אחרת, חובה על יחידת המשטרה, שאליה הופנתה התלונה, לקבל את התלונה ולנהוג כדלקמן:
 - (א) למסור למתלונן אישור בדבר הגשת התלונה, בטופס מ-3333, ובעבירות רכוש - בטופס מ-3293, תוך ציון שם היחידה, שאליה מועברת התלונה, כל זאת טרם העברת התלונה ליחידה המטפלת.
 - (ב) להעביר את התלונה וחומר החקירה להמשך טיפולה של היחידה, שהאירוע קרה בתחום אחריותה.
 - (ג) לתייק את ההעתיקים של התלונה ושל החומר הנוגע לפעולות, שביצעה היחידה, שבה נתקבלה התלונה, ב"אוגדן סיור - סיוע ליחידות אחרות" או ב"אוגדן חקירות - סיוע ליחידות אחרות", לפי העניין.
- (6) בכל מקרה של קבלת תלונה על עבירה, שבביצועה חשוד קטין, תופנה התלונה ליחידת הנוער, ויפעלו על פי פקודת המטא"ר 14.01.05 "קטינים - מעצר, חקירה, פקחנות ומניעת עבריינות נוער".
- (7) קבלת תלונה ממוסדות ציבור ומעובדיהם, תיעשה כמפורט בפקודת המטא"ר 14.01.011 - "קבלת תלונות ממוסדות ציבור ומעובדיהם".
- (8) הטיפול בערר על החלטת משטרה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, יהיה כמפורט בהנחיית מח"ק, הדנה בנושא.

נשלח סייר לטפל באירוע בעקבות תלונה, שהתקבלה, יפעל כדלקמן:

(1) סבור הסייר, כי נסיבות המקרה אינן מצביעות על עבירה פלילית, וכי בנסיבות המקרה ניתן להפנות את המעורבים באירוע לגוף אחר, כגון: רבנות, רשות מקומית, משרד הרווחה, סעד משפטי, יפנה את המעורבים באירוע לגוף המתאים וימלא את טופס מ-1072 - "דוח פעולה".

(2) סבור הסייר, כי נסיבות המקרה מצביעות על עבירה פלילית מסוג העבירות הקלות, יבצע את הפעולות האלה:

(א) יערוך בירור ראשוני, יפעל להפסקת ביצוע העבירה ולהשלטת סדר במקום, ויזהיר את החשוד, במקרה הצורך, לשמור על החוק והסדר.

(ב) ראה, שאין צורך בהמשך טיפול, ימלא את טופס מ-3109 - "פרטי אירוע/עדכון", ויעבירו לממונים עליו, בתום משמרתו.

(ג) נוכח, שנסיבות המקרה מחייבות המשך טיפול, יפעל כדלקמן:

(1) יאתר ויאסוף ראיות, הקשורות לתלונה, בין אם הן מוכיחות או מפריכות את התלונה או את מעורבות החשוד.

(2) ישתמש בסמכות העיכוב או המעצר או בסמכויות אחרות, המוקנות לו על פי חוק, וימלא את הטפסים המתאימים.

(3) עיכב הסייר או עצר אדם המעורב בעבירה, ימלא את טופס מ-3133 - "דיווח על מעצר/עיכוב", או את טופס מ-1072.

(4) בעת הצורך, יפנה את המעורבים באירוע לטיפול רפואי, וימסור לידיהם את טופס מ-3091 - "בדיקה רפואית".

(5) החליט, שנסיבות המקרה אינן מחייבות הבאת המעורבים באירוע לתחנה, ימסור לידיהם את טופס מ-1069 - "הזמנה לסור למשטרה".

(6) החליט, שהמשך הטיפול צריך להיעשות ביחידת המשטרה, יעכב או יעצור את המעורבים באירוע ויביאם ליחידת הסיור או החקירות, על פי העניין, וימסור את כל המסמכים הקשורים באירוע, לרבות טופס מ-3109, לידי איש המשטרה, שימשיך בטיפול. אם יועברו המעורבים באירוע לטיפול יחידת החקירות, ייגנו העתק מטופס מ-3109 ביחידת הסיור הנוגעת.

(ד) לא עלה בידי הסייר להשליט סדר במקום, או שהעבירה בוצעה בנסיבות חמורות, או שמפאת עיסוקיו האחרים לא יכול להשלים את הטיפול בתלונה, ידווח על המקרה למוקד, והמוקד יעביר את הטיפול בתלונה לניידת הסיור או ליחידת החקירות, להמשך הטיפול בתלונה.

(ה) כמו כן, רשאי הסייר להפנות את המתלונן לנקודה או לתחנה או למרחב או לנפה, בנסיבות כגון: הסייר מרותק אותה שעה לעניין חשוב אחר, או שהוא סבור כי אין המקרה מחייב טיפול מייד, בשל אחת או יותר מן הסיבות האלה:

(1) משך הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה, בהתאם לסוג העבירה.

(2) מרחק המקום שבו נעברה העבירה מן המקום, שבו נמסרה התלונה.

(3) האירוע אינו בתחום אחריותו הטריטוריאלית המיידית.

(ו) בכל מקרה, יעביר הסייר לממונה עליו, בתום משמרתו, את כל החומר הנוגע לאירוע.

(ז) ראש המשמרת יעביר את החומר לרכז הסיור, וזה יעבירו לעיונו ולהחלטתו של ראש יחידת הסיור. ביחידות, שבהן מטפל בעבירות הקלות מגזר החקירות, יועבר החומר לעיונו ולהחלטתו של ראש יחידת החקירות.

ח) מצא ראש יחידת הסיור או ראש יחידת החקירות, שהחומר אינו מצביע על עבירה פלילית, יורה על גניזתו בתיק "סיור - כללי" או בתיק "חקירות - כללי", לפי העניין.

ט) מצא ראש יחידת הסיור או ראש יחידת החקירות, שהדו"ח מצביע על עבירה פלילית, ושיש מקום לנקוט הליך א"ת, יורה על נקיטת הליך א"ת - עוונות, לפי הנחיות סעיף 3. ו. להלן.

י) מצא ראש יחידת הסיור, שיש מקום לפתוח תיק מסוג פ"א או פ"ח, יורה על כך וימשיך בטיפול. ביחידות בהן הטיפול בעבירות קלות הינו באחריות מגזר החקירות, יעביר ראש יחידת הסיור את החומר שנאסף, ליחידת החקירות, בצירוף המלצתו בדבר המשך הטיפול.

ד. הטיפול בעבירות שלא מסוג העבירות הקלות

1) נעברה עבירה, שאיננה מסוג העבירות הקלות, שמטפל בהן מגזר הסיור, ידווח עליה הסייר, ללא דיחוי, למוקד, והמוקד יעביר את הטיפול באירוע ליחידת החקירות.

2) הסייר ינקוט את כל הפעולות הראשוניות הדרושות כדי למנוע את המשך ביצוע העבירה, את בריחת החשוד ויפעל לשמירת זירת העבירה והראיות.

ה. סיווג התלונה

1) נתקבלה תלונה, מסוג חטא או עוון, ומייד לאחר קבלתה התברר, כי אינה מגלה עבירה פלילית, יגנוז אותה הקצין המוסמך בתיק "חקירות - כללי" או בתיק "סיור - כללי".

2) נתקבלה תלונה, המגלה חשד לכאורה לביצוע עבירה פלילית, יחליט הקצין המוסמך על נקיטת הליך א"ת או על פתיחת תיק חקירה מסוג פ"א, לא יאוחר מ-4 ימים ממועד קבלת התלונה. על אף האמור לעיל, יכול הקצין המוסמך, על פי שיקול דעתו וכשהנסיבות מצדיקות זאת, לקבל את ההחלטה במועד מאוחר יותר, אך לא מאוחר מ-30 ימים מעת קבלת התלונה. עד קבלת החלטתו יישמר החומר באוגדן שיועד לעניין זה.

3) התברר, בדיעבד, כי הסוג שנקבע לחומר החקירה איננו מתאים, ישנה הקצין המוסמך את סוג תיק החקירה לסוג המתאים - פ"א או א"ת או פ"ח. המספר, שנשא תיק החקירה לפני השינוי, לא יינתן לתיק חקירה אחר.

4) התברר, בדיעבד, כי חומר חקירה, שאינו מגלה עבירה פלילית, סווג, בטעות, כתיק חקירה מסוג א"ת, ישונה הסיווג מ-א"ת לתיק "חקירות-כללי" או לתיק "סיור-כללי", והחומר ייגנוז בתיק "חקירות-כללי" או בתיק "סיור-כללי", מעילת "אין אשמה פלילית".

5) ההחלטה על סיווג התלונה וחומר החקירה הקשור אליה וכן ההחלטה על שינוי בסיווג התלונה, בצירוף הנימוקים להחלטות אלה, יירשמו בתיק החקירה.

6) בכל מקרה, שבו נתקבלה תלונה ביחידת חקירות, לאחר שטיפלה בה יחידת סיור, וגורמי הסיור המליצו, כי המשך הטיפול ייעשה במסגרת תיק חקירה מסוג פ"א, רשאי קצין מוסמך ממגזר החקירות לטפל בתלונה במסגרת הליך של א"ת, או אם אין אשמה, לגנוז אותה בתיק חקירות כללי.

ו. נקיטת הליך אי-תביעה

1) בעבירות מסוג חטא ועוון

א) תלונה על עבירה מסוג חטא או עוון תיגנוז בהליך א"ת (ביחידות החקירה הארציות תיגנוז התלונה בתיק מסוג ל"א - ללא אישום), אם קבע הקצין המוסמך, מייד לאחר קבלת התלונה או בשלב מאוחר יותר, אחת מאלה:

(1) רשות אחרת מוסמכת לחקור - במקרה זה יישלח העתק התלונה לרשות האחרת.

(2) אין עניין לציבור - במקרה הצורך יוזהר החשוד, לשמור על החוק והסדר.

ב) ההחלטה על גניזת התלונה בתיק חקירה מסוג א"ת ונימוקה יירשמו, והיא תובא לידיעת המתלונן בטופס מ-3077 - "הודעה על החלטה שלא להוסיף לחקור או שלא להעמיד לדין".

ג) התלונה וחומר החקירה, בצירוף העתק מההודעה למתלונן, ייגנזו בתיק "א"ת עוונות - חקירות", או "א"ת עוונות - סיור", שינוהל על פי נוהלי העבודה ביחידה.

2) בעבירות מסוג פשע ובעבירות מסוג עוון שבסמכות הפרקליטות

א) במקרים חריגים, שבהם מסתבר, כי התלונה אינה מעלה חשד לאשמה פלילית, או שקיים ספק, אם יש אשמה פלילית, או שאין עניין לציבור בניהול החקירה, רשאי ראש לשכת חקירות במרחב או בנפה, או ראש מפלג ביחידה מחוזית או ארצית או ראש ענף חקירות במחוז, להורות שלא ייפתח תיק פ"א. התלונה וההמלצה לגניזת החומר יועברו בהקדם האפשרי לפרקליט המחוז.

ב) החליט פרקליט המחוז לקבל את המלצת המשטרה, כאמור לעיל, תיגנז התלונה בתיק "א"ת - פשעים", שינוהל כמו תיק "א"ת - עוונות".

ג) ההחלטה על גניזת התלונה תובא לידיעת המתלונן בטופס מ-3077.

ד) סירב פרקליט המחוז לקבל את המלצת המשטרה, ייפתח תיק פ"א.

ז. פתיחת תיקי חקירה וסגירתם

1) תיקי חטאים ועוונות

א) בתלונה על עבירה מסוג חטא או עוון, ייפתח תיק חקירה מסוג פ"ח או מסוג פ"א, אלא אם כן הוחלט על נקיטת הליך א"ת.

ב) סגירת תיקים תיעשה בידי הקצינים המוסמכים, בהתאם לעילות לגניזה ולסגירה, כמפורט בסעיף 5. להלן.

ג) ההחלטה על סגירתו של תיק חקירה מסוג פ"א ופ"ח ונימוקה, יירשמו ביומן החקירות.

ד) ההחלטה על סגירת התיק תובא לידיעת המתלונן, בטופס מ-3077, והודעה לחשוד על סיום החקירה תובא לידיעתו בטופס מ-3345 - "הודעה על סיום חקירה" בהתאם להנחיית מח"ק.

2) תיקי פשעים ותיקי עוונות שבסמכות הפרקליטות

א) נתקבלה תלונה על עבירה מסוג פשע או על עבירה מסוג עוון, שבסמכות הפרקליטות, חובה לפתוח תיק חקירה מסוג פ"א, פרט למקרים חריגים, כמפורט בסעיף 3. ו. 2 לעיל.

ב) גניזת תיקים וסגירתם תיעשה, בהתאם לעילות לגניזה ולסגירה, כמפורט בסעיף 5. להלן.

ג) ההחלטה על סגירתו של תיק חקירה מסוג פ"א ונימוקה יירשמו ביומן החקירות.

ד) ההחלטה על סגירת תיק תובא לידיעת המתלונן, בטופס מ-3077. חובת יידוע המתלונן קיימת גם לגבי תיקים, שנסגרו על פי החלטת פרקליט המחוז, למעט מקרים שבהם הודיע פרקליט המחוז למתלונן על החלטתו. הודעה לחשוד על סיום החקירה תובא לידיעתו בטופס מ-3345 בהתאם להנחיית מח"ק.

4. הטיפול בתלונה ובתיק חקירה כשהחשוד קטין

א. קטין שאינו בר-עונשין

1) תלונה על עבירה, מכל סוג שהוא, נגד קטין מתחת לגיל 12, תיגנז באוגדן "א"ת לקטינים שאינם בני-עונשין".

2) אם נפתח תיק פ"א, ובדיעבד התברר שהחשוד הוא קטין מתחת לגיל 12, ייגנו התיק מהעילה עבריינית אינו בר עונשין.

ב. קטין בר-עונשין - נקיטת הליך אי-תביעה

1) כללי

א) תלונה נגד קטין מעל גיל 12 על עבירה מסוג חטא, עוון, או פשע, תיגנו בהליך א"ת, לאחר שנחקרה עד תומה, ונתקיימו לגבי הקטין כל התנאים המפורטים בסעיף 4. ב. 2) להלן.

ב) על אף האמור לעיל, ניתן לגנוז תלונה בהליך א"ת, גם אם אין הקטין עומד באחד מהתנאים המנויים בסעיף 4. ב. 2) להלן, וזאת במקרים חריגים ועל פי החלטת קצין הנוער המרחבי. ההחלטה תנומק ותצורף לחומר החקירה.

ג) בעבירה מסוג פשע ובעבירות מסוג עוון שבסמכות הפרקליטות, יעביר ראש לשכת החקירות את התלונה והמלצתו לגניזת החומר לפרקליטות המחוז.

ד) הודעה בדבר ההחלטה על גניזת התלונה, תובא לידיעת המתלונן בטופס מ-3077.

ה) התלונה וחומר החקירה בצירוף העתק מההודעה למתלונן על א"ת ייגנו באוגדן "א"ת - קטינים".

2) התנאים לגניזת תלונה בהליך א"ת

א) בעבירות מסוג חטא ועוון

1) לקטין אין רישום פלילי קודם, ולא ננקט נגדו הליך קודם של א"ת.

2) הקטין הודה בביצוע העבירה.

3) נסיבות ביצוע העבירה קלות.

4) הממונה על החקירה התרשם, כי הקטין לא יחזור ויבצע עבירות נוספות.

5) הקטין הביע נכונות להתנצל בפני קורבן העבירה.

ב) בעבירות מסוג פשע

נוסף לתנאים המפורטים בסעיף 4. ב. 2) א) לעיל, יילקחו בחשבון גם התנאים האלה:

1) נכונות הקטין והוריו לפצות את הקורבן, בגין הנזק שנגרם לו.

2) נכונות הקטין להחזיר את הרכוש הגנוב.

3) נכונות הקטין לגלות את שמות המבוגרים המעורבים במעשה העבירה.

4) נכונות הקטין לשתף פעולה עם המשטרה, כגון נכונות להעיד. יודגש כי, הקטין לא ייקרא ליטול חלק בשום פעולה, שעלולה להביא לחשיפתו, אלא אם כן אין למשטרה מוצא אחר.

ג) בעבירות סמים

בעבירות סמים, תיגנו התלונה בהליך א"ת במקרה של קטין שאין לו רישום פלילי קודם, אם התקיימו לגביו כל התנאים האלה:

1) הקטין השתמש בחשיש או במריחואנה באופן מזדמן.

2) הקטין אינו מעורב בכל פעילות אחרת הקשורה בסמים.

3) הקטין הביע נכונות לקבל טיפול מתאים.

(4) הקטין גילה לחוקר את מקורות הסם.

ג. **קטין בר-עונשין - פתיחת תיק חקירה מסוג פ"א**

- 1) השיקולים לפתיחת תיק חקירה מסוג פ"א והליכי החקירה ייעשו על פי הוראות פקודת המטא"ר. 14.01.05.
- 2) העילות לסגירת תיק חקירה מסוג פ"א יהיו על פי האמור בסעיף 5. להלן.
- 3) סגירת תיק מהעילה "אין עניין לציבור", תיעשה גם על פי הוראות פקודת המטא"ר 14.01.05.

5. **עילות גניזה וסגירה**

להלן העילות לגניזה ולסגירה של תיקי חקירה, לרבות גניזה וסגירה כנגד חשודים:

א. **אין אשמה פלילית**

- 1) אם התברר, בכל שלב שהוא, לאחר קבלת התלונה, כי המעשה כלל איננו מהווה עבירה.
- 2) אם התברר, כי המעשה מהווה עבירה, אך אין שמץ של ראיות, כי נעברה בידי החשוד.
- ב. **חוסר ראיות** - כשחומר הראיות, שנאסף, מעורר ספק בדבר אשמתו של החשוד, ואין בו די כדי להעמידו לדין.
- ג. **העברייין לא נודע** - כשלא ידוע, מי ביצע את העבירה.
- ד. **מות החשוד או הנאשם** - כשהוכח, כי החשוד או הנאשם נפטר.
- ה. **התיישנות העבירה** - כשחלפו תקופות ההתיישנות הקבועות בחוק.
- ו. **החשוד או הנאשם אינו בר-עונשין**

- 1) **מטעמי גיל** - כשהוכח, כי בעת ביצוע העבירה טרם מלאו לחשוד או לנאשם 12 שנים.
- 2) **מטעמי בריאות הנפש** - כשהוכח, על פי צו בית משפט או על פי תעודה של רופא מוסמך, על פי דין, כי החשוד או הנאשם אינו נושא באחריות פלילית, עקב מצבו הנפשי.
- ז. **רשות אחרת מוסמכת לחקור** - כשרשות אחרת מוסמכת, על פי דין, לחקור בעבירה.
- ח. **אין עניין לציבור** - קביעת העניין לציבור תהיה על פי מדיניות המשטרה (החלטות הפיקוד ברמת המטא"ר, המחוז, המרחב והתחנה), ועל פי התבחינים שיפורטו להלן, ותוך התייחסות לשיקולים הרלוונטיים לנסיבות המקרה. התבחינים הם:

1) **חומרת העבירה**

- א) העונש על עבירה זו הקבוע בחוק.
- ב) הנסיבות לביצוע העבירה.
- ג) היקף הנזק שהמעשה גרם לציבור הרחב או לחלקים ממנו.
- ד) שכיחותה של התנהגות עבריינית מסוג זה.
- ה) השפעתו השלילית של המעשה על מרקם חיי החברה ועל סדרי שלטון תקינים.
- ו) משך הזמן שבו נמשכה הפעילות העבריינית.
- ז) משך הזמן שחלף, מאז שבוצע המעשה.

2) החשוד

- א) גילו ומצבו הבריאותי.
- ב) עברו הפלילי וניסיונות לשקמו.
- ג) כל הקורות אותו עד לביצוע מעשה העבירה ולאחר מכן.
- ד) שיתוף הפעולה שלו עם הרשויות החוקרות.
- ה) הליכים מינהליים ואחרים שהתנהלו נגדו בעבר ועונשים שהוטלו עליו.

3) קורבן העבירה

- א) מידת הפגיעה בו.
- ב) תיקון הנזק שנגרם לו או האפשרות לתיקונו.
- ג) עמדה סלחנית של הקורבן כלפי החשוד, או הסדר מניח את הדעת בין החשוד לקורבן.

4) אינטרסים של המדינה

- א) קיום של נושא בעל ערך ביטחוני או מדיני או ציבורי, המחייב שלא להגיש כתב אישום.
- ב) פגיעה באינטרס חברתי כגון חופש הביטוי.
- ג) שיקולים מוסדיים של התביעה ובתי המשפט (עסקאות טיעון ועדי מדינה).
- ד) סדר עדיפויות של בתי המשפט (בהתחשב בכוח האדם ובזמן העומד לרשותם).

6. הסמכות לגניזה ולסגירה של תיקי חקירה מסוג א"ת, פ"ח ופ"א

א. גניזה וסגירה של תיקי חקירה מסוג חטא ועוון

קציני המשטרה בעלי התפקידים המפורטים בטבלה שלהלן, מוסמכים לגנוז ולסגור תיקי חקירה בעבירות מסוג חטא ועוון, מהעילות האלה:

אין אשמה פלילית, רשות אחרת מוסמכת לחקור, חוסר ראיות, אין עניין לציבור, החשוד או הנאשם אינו בר-עונשין, העברין לא נודע, מות החשוד או הנאשם, התיישנות העבירה:

הקצין המוסמך			
במטא"ר	במחוז	במרחב או הנפה	בתחנה
ראש אח"ק	מפקד המחוז*	מפקד המרחב או הנפה*	מפקד תחנה*
עוזר ראש אח"ק	סגן מפקד המחוז*	סגן מפקד המרחב או הנפה*	סגן מפקד תחנה*
ראש מח"ק	קצין אח"ק	קצין אח"ק	ראש משרד חקירות***
ראש יחידה ארצית	ראש ימ"ר	סגן קצין אח"ק	עוזר ראש משרד חקירות***
סגן ראש יחידה ארצית	ראש ענף חקירות	ראש לשכת חקירות	
ראש מפלג ביחידה ארצית	ראש ענף סיור ומבצעים**	ראש לשכת סיור ומבצעים**	
ראש מדור במח"ק	ראש יחידת תביעות	ראש יחידת תביעות	
	ראש מפלג בימ"ר	ראש מחלק בלשכת חרירות***	
	ראש יחידת הונאה מחוזית	קצין נוער***	
	ראש יחידת סמים מחוזית		
	קצין נוער		

• רק בעילות: אין עניין לציבור, החשוד או הנאשם אינו בר-עונשין מטעמי גיל, ומות החשוד או הנאשם

** רק בעבירות שבהן מטפל מגזר הסיור

*** הסמכות הנתונה לבעל תפקיד זה לסגור תיקי חקירה, מסוג פ"א, מעילות חוסר ראיות וחוסר עניין לציבור, בעבירות שאינן בתוספת השניה לחוק הסדר הדין הפלילי - התשמ"ב 1982, טעונה אישור ראש מח"ק. אופן קבלת האישור ייעשה בדרך ובתנאים המנויים בסעיף 6. ג. 5 שלהלן, בהתאם לצורך.

ב. השהיית חקירה וסגירת תיקי חקירה בתיקי חקירה מסוג פשע

1) בעבירות מסוג פשע ובעבירות מסוג עוון, שבסמכות הפרקליטות, נתונה הסמכות לסגירת תיקי חקירה, מכל העילות, רק לפרקליט המחוז, וזאת גם בתיקים שהועברו ליחידת התביעות.

2) למרות האמור לעיל, נתונה לקצינים בעלי התפקידים המפורטים בטבלה שלהלן, סמכות השהיית החקירה, בדרך של סגירת תיק חקירה מסוג פ"א, מהעילה: "העברייך לא נודע",

וסגירת תיק חקירה מסוג פ"א מהעילות: "מות החשוד או הנאשם" ו"החשוד או הנאשם אינו בר-עונשין":

הקצין המוסמך			
במטא"ר	במחוז	במרחב או בנפה	בתחנה
ראש אח"ק	מפקד המחוז*	מפקד המרחב או הנפה*	מפקד תחנה*
עוזר ראש אח"ק	סגן מפקד המחוז*		סגן מפקד תחנה*
ראש מח"ק	קצין אח"ק	סגן מפקד המרחב או הנפה*	ראש משרד חקירות**
ראש יחידה ארצית	ראש ימ"ר	קצין אח"ק	עוזר ראש משרד חקירות**
סגן ראש יחידה ארצית	ראש ענף חקירות	סגן קצין אח"ק	
ראש מפלג ביחידה ארצית	ראש יחידת תביעות*	ראש לשכת חקירות	
ראש מדור במח"ק	ראש מפלג בימ"ר	ראש יחידת תביעות*	
	ראש יחידת הונאה מחוזית	ראש מחלק בלשכת חקירות**	
	ראש יחידת סמים מחוזית	קצין נוער**	
	קצין נוער*		

רק בעילות: מות החשוד או הנאשם, והחשוד או הנאשם אינו בר-עונשין מטעמי גיל. *

רק בעילות: מות החשוד או הנאשם, והחשוד או הנאשם אינו בר-עונשין. בעילה: העברייני לא נודע - רק בעבירות פשע שאינן רצח, ניסיון לרצח, הריגה, שוד, אינוס, חטיפה והצתה. **

ג. הנחיות כלליות

1) ככלל, מותנית סמכות הקצין המוסמך, בהיותו בדרגת פקד ומעלה. למרות האמור לעיל, הסמכות לגניזת תיקים ולסגירתם, מהעילות: העברייני לא נודע, מות החשוד או הנאשם והחשוד או הנאשם אינו בר-עונשין, נתונה גם לקצין המוסמך בדרגת מפקח או מפקח משנה.

2) סמכות הקצין המוסמך נתונה גם לממלא מקומו, בתנאי שהוא בעל דרגה כאמור בסעיף 6. ג. 1) לעיל ובעל כתב מינוי תקף לתפקיד זה, שהוציא אכ"א.

3) לצורך ביצוע הוראות פקודה זו, ממונים לתובעים על ידי המפקח הכללי כל הקצינים המוסמכים לסגור תיקי חקירה מעילת חוסר ראיות כמפורט בסעיף 6. א. לעיל, ובלבד שנתמלאו בהם תנאי הכשירות הקבועים בתקנות סדר הדין הפלילי (כשירות שוטר-תובע וסמכויותיו) התשכ"ו-1966. כתב המינוי מצורף בנספח לפקודה זו.

4) כל קצין מוסמך רשאי לסגור תיק חקירה הדין בחשוד קטין. אם הקצין המוסמך אינו ממגזר הנוער, עליו לבקש, לפני סגירת התיק, את המלצתו של קצין נוער.

5) הענקת סמכויות לגניזה ולסגירה של תיקים לבעלי תפקידים אחרים

א) ניתן להעניק סמכויות של קצין מוסמך, כולן או מקצתן, לבעלי תפקידים אחרים, נוסף על המנויים בסעיפים 6. א. ו-ב. לעיל, ובלבד שבעל התפקיד הוא בוגר קורס קצינים לפחות או בוגר הפקולטה למשפטים.

ב) הענקת סמכות של קצין מוסמך, דהיינו מינויו לתובע לצורך פקודה זו, תיעשה באמצעות פניית קצין אח"ק מחוזי או ראש יחידה ארצית אל ראש מח"ק. בפנייה יפורטו הכשרתו וניסיונו של בעל התפקיד וכן סיבות הצורך בהסמכה ותקופת ההסמכה המבוקשת.

ג) אישר ראש מח"ק את הבקשה, יעבירה, לפי הצורך, לאישור המפקח הכללי של המשטרה, על פי סעיף 12 (א) (2) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב-1982.

ד) תוקף הסמכות יפוג עם תום מינויו לתפקיד של מקבל הסמכות או עם ביטול הסמכתו.

6) הסמכות לסגירת תיקים הדנים בתאונות דרכים תהיה על פי המותווה בפקודת המטא"ר 13.03.01 "הטיפול בתאונות דרכים עם נפגעים וחקירתה".

7) תיקי חקירה שלא מסוג פ"א או א"ת או פ"ח, כגון תיקים הדנים במוות בלתי טבעי ובחבלות טבע ותיקי נעדרים, יטופלו על פי הוראות הנוגעות בהם.

כתב מינוי תובע

בתוקף סמכותי לפי סעיף 12 (א) (2) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב - 1982, ובהתאם לתקנות סדר הדין הפלילי (כשירות שוטר תובע וסמכויותיו) תשכ"ו - 1966, אני ממנה בזה את הקצינים המוסמכים לסגור תיקי חקירה מעילת חוסר ראיות, כמפורט בסעיף 6. א. לפקודה זו, להיות תובעים לצורך עניין זה בלבד.

ניתן על ידי ביום _____

רפי פלד, רב-ניצב

המפקח הכללי